

Huvudman

UMEÅ KOMMUN
utbildningskontoret@umea.se

Beslut

Datum 2024-12-11
Dnr SI 2023:7307, SI 2023:9181
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av Stylistgymnasiet Dragonskolan (dnr SI 2023:7307) och Frisörgymnasiet Dragonskolan (dnr SI 2023:9181) i Umeå kommun, uppföljning av Skolinspektionens beslut den 10 maj 2024.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2023 genomfört en tillsyn av Stylistgymnasiet Dragonskolan och Frisörgymnasiet Dragonskolan i Umeå kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande *Uppföljning och utredning av elevers frånvaro, Signering av och innehållet i betygskataloger, Skolenheternas förebyggande samt åtgärdande arbete med att skapa trygghet och studiero samt motverka och förebygga kränkande behandling, Elevernas inflytande över sin arbetsmiljö, Rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning, Ordningsregler, Utredning och vidtagande av åtgärder mot ordningsstörande beteende samt Användning av rektorstiteln och tydliggörande om vem som är skolenheternas rektor.*

Skolinspektionen beslutade den 10 maj 2024 att förelägga Umeå kommun att senast den 9 september 2024 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa brister rörande uppföljning och utredning av elevers frånvaro, signering av och innehållet i betygskataloger, anmälan om och utredning av kränkande behandling samt användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Umeå kommun en anmärkning rörande användning av rektorstiteln och tydliggörande om vem som är skolenheternas rektor.

Umeå kommun har den 9 september 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Umeå kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Uppföljning och utredning av elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att skolenheternas arbete med uppföljning av elevernas frånvaro och information om elevens frånvaro till omyndiga elevers vårdnadshavare inte uppfyllde författningarnas krav. Lärarna registrerade inte alltid elevernas frånvaro i skolans system för frånvaro vilket medförde att vårdnadshavare till omyndiga elever inte fick något meddelande om frånvaron samma dag som den skett, att elevernas frånvarostatistik blev missvisande och att utredningar om frånvaro riskerade att inte inledas. Tillsynen visade också att rektorn inte alltid inledde utredningar i fall där elever har lång och omfattande frånvaro samt att utredning av elevernas behov av särskilt stöd inte alltid genomfördes i fall där elever med omfattande frånvaro under en längre period inte uppfyllt de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Vidare visade skolenheternas dokumentation av frånvaroutredningar att utredningarna hade ett spretigt innehåll, att de gjordes på olika sätt, och att de i vissa fall innehöll vaga beskrivningar av orsaker till frånvaron.

Av huvudmannens redogörelse framgår att samtliga lärare som undervisar på Stylistgymnasiet Dragonskolan och Frisörgymnasiet Dragonskolan har informerats om vikten av att föra närvaro på samtliga lektioner senast klockan 16.00 samma dag. Informationen till lärarna har varit skriftlig och muntlig och skett vid ett tillfälle i maj 2024 och vid ett tillfälle i augusti 2024. Det framgår också att vårdnadshavarna till omyndiga elever dagligen får information via e-post eller SMS i de fall eleverna haft frånvaro.

Huvudmannens redovisning innefattar också dokumentation avseende uppföljning av lärarnas frånvarorapportering respektive elevernas rapporterade frånvaro. Denna visar att andelen lektioner där lärarna inte rapporterat in frånvaro har sjunkit, från 4 procent läsåret 23–24 till 1,7 procent perioden 19 augusti till 6 september. Dokumentationen innehåller också en redogörelse för antal elever per klass vid skolenheterna som rektorn har bedömt har upprepad eller längre frånvaro. Denna visar att det under perioden 10 maj till den 13 juni 2024 gällde en elev i årskurs 1 med

42 procents frånvaro och en elev i årskurs 3 med 17,3 procents frånvaro. Av redogörelsen framgår i båda fallen att utredning av orsaker till frånvaron gjorts och följts upp. Det framgår också att rektorn i båda fallen bedömt att förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd varit uppfyllda, fattat beslut om att upprätta åtgärdsprogram samt följt upp dessa. Av redogörelsen framgår vidare att ingen elev hade upprepad eller längre frånvaro under perioden 19 augusti till 6 september 2024.

Rättslig reglering

Av 15 kap. 16 § skollagen framgår att elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om eleven i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare, för det fall det rör sig om omyndiga elever, samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas och rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Signering av och innehållet i betygskataloger

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att rektorn för skolenheterna inte sett till att betygskatalogen förts i enlighet med författningarnas krav. I kurser där fler än en lärare beslutat om betyg saknades i flera fall en eller flera av de betygssättande lärarnas namn, titel och signaturer. Det saknades också namn på skolenhet samt i vissa fall huvudmannens fullständiga namn, och i flera fall angavs en skolenhetskod som ingen av eleverna på de aktuella skolenheterna tillhörde.

Av huvudmannens redogörelse framgår att rektorn, biträdande rektorn och administrativ personal tillsammans har sett över skolenheternas rutiner kring betygskataloger och korrigerat felaktigheter. Justeringar har genomförts i det system som huvudmannen använder för att föra

skolkatalog, så att kommunkod nu alltid framgår. Huvudmannen har också gett systemleverantören i uppdrag att göra justeringar så att namnet på betygssättande skolenhet alltid framgår i betygskatalogerna. Vidare har alla som undervisar på Stylistgymnasiet Dragonskolan och Frisörgymnasiet Dragonskolan informerats skriftligt och muntligt i maj 2024 om att den eller de lärare som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig eller elektronisk signatur samt namn och titel. Av redovisningen framgår också att anledningen till att den skolenhetskod som anges i betygskatalogen i vissa kurser är en annan än koderna för de skolenheter som eleverna tillhör är att undervisningen i dessa kurser ges av en annan skolenhet.

Till redogörelsen bifogar huvudmannen betygskataloger för de två respektive skolenheterna från juni 2024 avseende kurserna "Frisör 1" respektive "Musik" samt ett utdrag ur betygskatalog från augusti 2024 som visar sammanställning av betyg för en enskild elev. I betygskatalogerna framgår avseende båda kurserna huvudmannens fullständiga namn, skolform, Skolverkets skolenhetskod avseende den betygssättande skolenheten, elevernas namn och personnummer, kursens namn, poäng och kurskod, namn/beteckning på klassen/gruppen, elevernas betyg samt ansvariga lärares namn och signaturer. På utdraget ur betygskatalogen framgår namn och kod för den skolenhet eleven tillhör.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen följer att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Vidare framgår av 3 kap. 16 § 1 st. skollagen att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Av 8 kap 8 § gymnasieförordningen framgår bland annat att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog och att beslut om att inte sätta betyg ska markeras med ett horisontellt streck. Av 8 kap. 28 § gymnasieförordningen följer att Statens skolverk får meddela föreskrifter om utformningen av betygskatalogen.

Av 4 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog följer att varje skolenhet ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Enligt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig eller elektronisk signatur. Enligt 8 § i föreskrifterna ska betygskatalogen innehålla Skolverkets skolenhetskod, skolform, namn på huvudmannen, skolenhet och den kommun där skolenheten är belägen, namn på eleven och elevens personnummer eller motsvarande, namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg, namn på klass eller motsvarande, och i förekommande

fall namn på program och studieväg i gymnasieskolan. Enligt 12 § i föreskrifterna ska betygskatalogen vidare innehålla kursens namn, poäng och kurskod, elevens betyg efter genomgången kurs och betyg efter provning.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del. Skolinspektionen förutsätter att den begäran om justering som huvudmannen ställt till systemleverantören kommer till stånd, så att namnet på betygssättande skolenhet alltid framgår i betygskatalogerna. I sammanhanget vill Skolinspektionen även framhålla vikten av att huvudmannen förtydligar titeln "lärare" för respektive person som varit med att besluta om betygen.

Anmälan om och utredning av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att det fanns brister i skolenheternas arbete med att anmäla och utreda kränkande behandling. All undervisande personal vid skolenheterna hade inte kännedom om innehållet i skolenheternas rutiner för anmälan och utredning av kränkande behandling. Personal som fått kännedom om misstänkta fall av kränkande behandling i samband med verksamheten anmälde heller inte alltid det till den biträdande rektorn enligt skolenheternas rutiner. Vidare blev vissa fall av misstänkta kränkningar varken anmälda till huvudmannen eller utredda med anledning av att personalen avgjorde om en anmälan skulle upprättas utifrån en egen värdering av allvaret i händelserna.

Av huvudmannens redogörelse framgår att huvudmannen genom elevhälsochefen vid ett tillfälle i maj 2024 har tydliggjort för Stylistgymnasiets och Frisörgymnasiets rektor och biträdande rektor att alla fall av misstänkt kränkande behandling behöver delges huvudmannen och utredas. Vidare framgår att samtliga lärare på Stylistgymnasiet och Frisörgymnasiet har informerats skriftligt och muntligt om skolenheternas gemensamma rutiner för när, hur och till vem anmälan om kränkande behandling ska göras. Informationen har skett vid ett tillfälle i maj 2024 och vid ett tillfälle i augusti 2024. Av redovisningen framgår också att huvudmannen har inlett ett skolenhetsövergripande arbete för att rutinerna gällande anmälan om kränkande behandling ska efterlevas. Frågan har behandlats i Dragonskolans ledningsgrupp i augusti 2024, med ytterligare ett tillfälle planerat i september 2024, och elevhälsochefen har nu också kontinuerlig dialog med kuratorerna för Dragonskolans samtliga skolenheter kring arbetet mot kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 3 § skollagen följer att med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att det är huvudmannen som ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 10 § skollagen följer att en personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla det till huvudmannen. För varje anmälan om kränkande behandling som huvudmannen mottager, ska huvudmannen skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionens tillsyn visade att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning inte användes i enlighet med skollagens krav vid de båda skolenheterna. Under lektionstid förekom att elever använde mobiltelefoner och datorer utan koppling till undervisningen, i strid med lärarens instruktioner samt i strid med skolenheternas egna ordningsregler och rutiner.

Av huvudmannens redogörelse framgår att alla lärare som undervisar på Stylistgymnasiet och Frisörgymnasiet har informerats skriftligt och muntligt om Skollagens bestämmelser gällande mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Informationen har skett vid ett tillfälle i maj och ett tillfälle i augusti 2024. Eleverna har fått motsvarande information av sina mentorer i maj 2024 samt av rektorn och biträdande rektorn i augusti 2024.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 e § skollagen följer att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning och att rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av 5 kap. 4 a § skollagen följer att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Användning av rektorstiteln och tydliggörande av vem som är skolenheternas rektor

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens tillsyn visade att det fanns brister rörande användningen av rektorns författningsreglerade titel och tydliggörandet av vem som är skolenheternas rektor. Den biträdande rektorn benämndes som rektor i skolenheternas plan mot kränkande behandling och uppfattades bland personalen och eleverna vara skolenheternas rektor och pedagogiska ledare. Skolinspektionen bedömde dessa brister som mindre allvarliga och tilldelade Umeå kommun en anmärkning.

Av huvudmannens redogörelse framgår bland annat att rektorn och biträdande rektorn i samband med välkomnandet av nya elever har förklarat sina olika roller och explicit uttryckt att eleverna bara har *en* rektor. Det felaktiga användandet av rektorstiteln i skolenheternas plan mot kränkande behandling har också korrigerats. Vidare har huvudmannen genom områdeschefer genomfört lärande samtal med rektorerna och de biträdande rektorerna inom organisationen kring vilka områden som har delegerats till de biträdande rektorerna.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 9 § skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka

för att utbildningen utvecklas. Rektorn ska benämnas på detta sätt. Benämningen ska förbehållas den som har en anställning som rektor.

Enligt 2 kap. 10 § skollagen ska rektorn besluta om sin enhets inre organisation och ansvara för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

Av läroplan för gymnasiet (Lgy11) avsnitt 2.6 Rektors ansvar, framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet leds och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för vissa utpekade områden som till exempel att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero och att organisera studie- och yrkesvägledningen så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Av proposition 2009/10:165 s. 250-251 och s. 647 framgår att det är viktigt att varje skolenhet leds av en enda rektor och att det är tydligt vem som har ansvar för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet på skolenheten. Ledningsansvaret får därför inte delas av flera. Rektorn får delegera enskilda ledningsuppgifter och beslutanderätt i vissa frågor och det möjliggör en omfattande frihet vid utformningen av den inre organisationen i skolor men ledningsansvaret för verksamheten ska tydligt åvila rektorn. Det ska vara tydligt för såväl skolans personal som för eleverna och elevernas föräldrar, vem som har ansvaret för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet, liksom för verksamhetens inre organisation och vad detta ansvar innebär. En elev ska aldrig kunna ha mer än en rektor. Rektorn benämnas med sin författningsreglerade titel i den dagliga verksamheten och det är bara rektorer som får upprätthålla dessa benämningar. Andra anställda får med andra ord inte i tjänsten kallas för rektor.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar,

Beslutet har fattats av Stina Johansson, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredaren Lena Johansson.